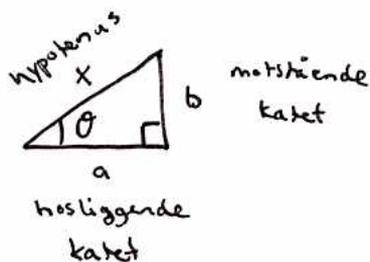

Trigonometri

Rektvinklet trekant

$$\sin \theta = \frac{b}{x}, \quad \cos \theta = \frac{a}{x} \quad \text{og} \quad \tan \theta = \frac{b}{a} = \frac{\sin \theta}{\cos \theta}$$

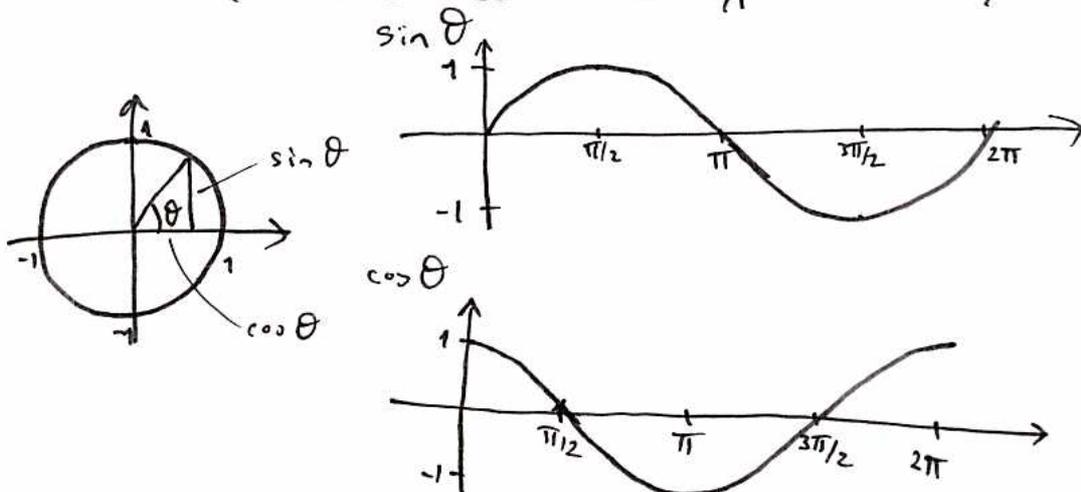
Pythagoras

$$a^2 + b^2 = x^2$$

sin

$$\sin^2 \theta + \cos^2 \theta = 1$$

Enhetscirkelen (rektvinklet trekant med hypotenuse lik 1)

Periodisitet

$$\sin(\theta + n \cdot 2\pi) = \sin \theta$$

$$\cos(\theta + n \cdot 2\pi) = \cos \theta$$

$$n = \dots, -1, 0, 1, \dots$$

$$n = \dots, -1, 0, 1, \dots$$

Symmetri (Antisymmetri)

$$\sin(-\theta) = -\sin \theta$$

$$\cos(-\theta) = \cos \theta$$

Antisymmetrisk om $x=0$ $f(-x) = -f(x)$

Symmetrisk om $x=0$ $f(-x) = f(x)$

Noen verdier

θ	0°	30°	45°	60°	90°
θ	0	$\pi/6$	$\pi/4$	$\pi/3$	$\pi/2$
$\sin \theta$	0	$1/2$	$\sqrt{2}/2$	$\sqrt{3}/2$	1
$\cos \theta$	1	$\sqrt{3}/2$	$\sqrt{2}/2$	$1/2$	0

Komplekse tall

Alle komplekse tall kan skrives på formen

$$z = a + ib$$

hvor $a, b \in \mathbb{R}$ og $i^2 = -1$. Kan også skrives på formen

$$z = |z| \cdot e^{i\theta}$$

hvor $|z| \in \mathbb{R}$ og hvor

$$e^{i\theta} = \cos \theta + i \sin \theta$$

(kan vises ved Taylor utvikling).

Kompleks konjugasjon

$$z^* \equiv a - ib$$

eller

$$z^* = |z| e^{-i\theta}$$

Dette gir

$$|z| = \sqrt{z \cdot z^*}$$

Eks $z_1 = 2 + 2i$ og $z_2 = 2 + i$

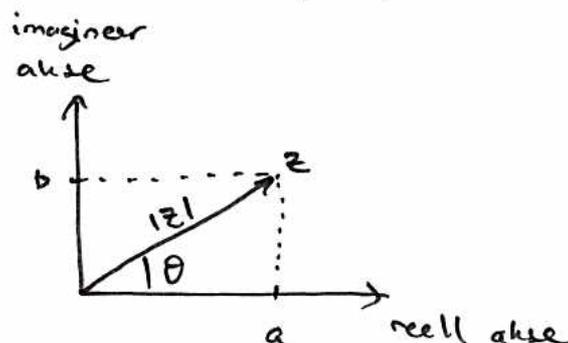
$$z_1 + z_2 = 4 + 3i$$

$$z_1 \cdot z_2 = (2 + 2i)(2 + i) = 2 + 6i$$

$$z_1^* = 2 - 2i$$

$$z_1 \cdot z_1^* = 8, \quad \cos \theta = \frac{1}{\sqrt{2}} \Rightarrow \theta = \pi/4$$

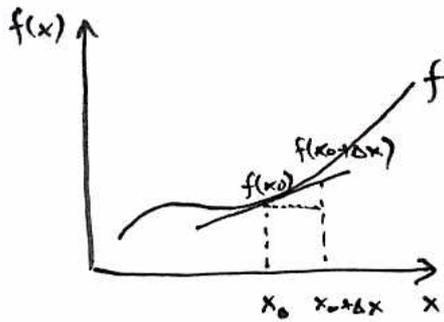
$$z_1 = 2\sqrt{2} \cdot e^{i\pi/4}$$

$$\sin \theta = \frac{b}{|z|}$$

$$\cos \theta = \frac{a}{|z|}$$

Derivasjon

$f'(x)$ er stigningen til $f(x)$, dvs stigningen til tangenten:

$$f'(x_0) = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{f(x_0 + \Delta x) - f(x_0)}{\Delta x}$$

Derivasjon av elementære funksjoner

$$(x^n)' = n x^{n-1}$$

$$(a^x)' = \ln a \cdot a^x \quad (a > 0) \quad , \quad (e^x)' = e^x$$

$$(\ln |x|)' = \frac{1}{x}$$

$$(\sin x)' = \cos x$$

$$(\cos x)' = -\sin x$$

$$(\tan x)' = \frac{1}{\cos^2 x}$$

Derivasjonsregler

$$(f \cdot g)' = f' \cdot g + f \cdot g'$$

$$\left(\frac{f}{g}\right)' = \frac{f' \cdot g - f \cdot g'}{g^2}$$

Kjerneregelen

$$f(g(x))' = f'(g(x)) \cdot g'(x)$$

Ekse

$$\frac{d}{dx} \sin(x^2) = \cos(x^2) \cdot 2x$$

Oppgaver 23/8-2005

①. Gitt $z_1 = 2 - 2i$, $z_2 = \sqrt{3} - i$ og $z_3 = 1 + \sqrt{2}i$

a) Skriv ~~z_1 og z_2~~ på formen $|z| \cdot e^{i\theta}$

b) Beregn $z_1 \cdot z_2$ og $z_2 + z_3$

②. Deriver følgende funksjoner

a) $\sin 2x$

b) $\tan(x^2)$

c) $\sin^2 x$

d) $e^{\sin x}$

e) $x \cdot e^{-x}$

f) $\sin x \cdot \cos x$

③. Finn de annenderiverte av

a) $x^2 \cdot e^{2x}$

b) $\sin x^2$

c) $\sin^3 x$

④. Avgjør hvorvidt følgende funksjoner er symmetriske (antisymmetriske) om $x=0$ eller ingen av delene

a) x^3

b) $x^2 \sin x$

c) $e^x \cos x$

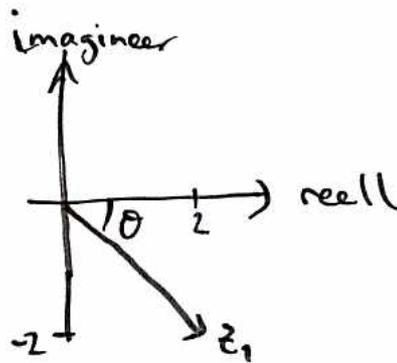
d) $\sin(x^2)$

Løsningsforslag oppgaver 23/8-2005

① a) $z_1 = 2 - 2i$

$$z_1 \cdot z_1^* = (2 - 2i)(2 + 2i) = 2^2 - i^2 2^2 = 8$$

$$|z_1| = \sqrt{z_1 \cdot z_1^*} = \sqrt{8} = 2\sqrt{2}$$

$$\sin \theta = -\frac{2}{2\sqrt{2}} = -\frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$\cos \theta = \frac{2}{2\sqrt{2}} = +\frac{\sqrt{2}}{2}$$

$$\Leftrightarrow \theta = -\pi/4$$

Dette gir $z_1 = 2\sqrt{2} \cdot e^{-i\pi/4}$

$$z_2 = \sqrt{3} - i$$

$$|z_2| = \sqrt{3+1} = 2$$

$$\sin \theta = -\frac{1}{2}, \cos \theta = \frac{\sqrt{3}}{2} \Leftrightarrow \theta = -\pi/6$$

Dette gir

$$z_2 = 2 \cdot e^{-i\pi/6}$$

$$\begin{aligned} b) z_1 \cdot z_2 &= 2\sqrt{2} \cdot e^{-i\pi/4} \cdot 2e^{-i\pi/6} = 4\sqrt{2} \cdot e^{-i(\pi/4 + \pi/6)} \\ &= 4\sqrt{2} \cdot e^{-i\frac{5}{12}\pi} \end{aligned}$$

$$z_2 + z_3 = \sqrt{3} - i + 1 + \sqrt{2}i = \sqrt{3} + 1 + (\sqrt{2} - 1)i$$

$$\textcircled{2} \quad a) (\sin 2x)' = \underline{\underline{2 \cos 2x}}$$

$$b) (\tan(x^2))' = \underline{\underline{\frac{1}{\cos^2(x^2)} \cdot 2x}}$$

$$c) (\sin^2 x)' = \underline{\underline{2 \sin x \cdot \cos x}}$$

$$d) (e^{\sin x})' = \underline{\underline{\cos x \cdot e^{\sin x}}}$$

$$e) (x \cdot e^{-x})' = \underline{\underline{e^{-x} - x \cdot e^{-x}}}$$

$$f) (\sin x \cdot \cos x)' = \underline{\underline{\cos^2 x - \sin^2 x}}$$

$$\textcircled{3.} \quad a) (x^2 \cdot e^{2x})' = 2x \cdot e^{2x} + 2x^2 \cdot e^{2x}$$

$$(x^2 \cdot e^{2x})'' = (2x \cdot e^{2x} + 2x^2 \cdot e^{2x})'$$

$$= 2e^{2x} + 4xe^{2x} + 2(2x \cdot e^{2x} + 2x^2 \cdot e^{2x})$$

$$= \underline{\underline{2(x^2 + 4x + 1)e^{2x}}}$$

$$b) (\sin x^2)' = 2x \cos x^2$$

$$(\sin x^2)'' = 2 \cos x^2 - (2x)^2 \sin x^2$$

$$= \underline{\underline{2 \cos x^2 - 4x^2 \sin x^2}}$$

$$c) (\sin^3 x)' = 3 \sin^2 x \cdot \cos x$$

$$(\sin^3 x)'' = 6 \sin x \cdot \cos^2 x - 3 \sin^3 x$$

$$= 6 \sin x (1 - \sin^2 x) - 3 \sin^3 x$$

$$= \underline{\underline{6 \sin x - 9 \sin^3 x}}$$

4.) a) $f(x) = x^3$

$$f(-x) = (-x)^3 = -x^3 \quad \underline{\text{Antisymmetrisk}}$$

b) $f(x) = x^2 \sin x$

$$f(-x) = (-x)^2 \sin(-x) = x^2 (-\sin x) = -x^2 \sin x$$

Antisymmetrisk

c) $f(x) = e^x \cos x$

$$f(-x) = e^{-x} \cos(-x) = e^{-x} \cos x$$

Ingen av delene

d) $f(x) = \sin(x^2)$

$$f(-x) = \sin(x^2) \quad \underline{\text{Symmetrisk}}$$